

Sygn. akt IV Ca 567/17

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – SSO Renata Wanecka (spr.)

Sędziowie SO Katarzyna Mirek - Kwaśnicka

SO Joanna Świerczakowska

Protokolant st. sekr. sąd. Katarzyna Gątarek

po rozpoznaniu na rozprawie 15 listopada 2017 r. w P.

sprawy z wniosku K. K. (1)

z udziałem U. K., M. K. (1), M. K. (2), P. K., D. K.

o dział spadku

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Żyrardowie z 8 czerwca 2017 r.

sygn. akt I Ns 642/16

postanawia:

oddalić apelację.

Sygn. akt IV Ca 567/17

UZASADNIENIE

We wniosku złożonym 8 sierpnia 2016r. K. K. (1) złożył wniosek o dział spadku i zniesienie współwłasności o ustalenie, że w skład spadku po M. K. (3) wchodzi udział w nieruchomości położonej we F., oznaczonej w ewidencji gruntów działka numer (...) o powierzchni 0,56 ha, dokonanie podziału majątku wspólnego M. i H. małżonków K. oraz dokonanie działu spadku i zniesienia współwłasności w ten sposób, aby opisaną wyżej nieruchomość przyznać mu z obowiązkiem spłaty na rzecz uczestników: M. K. (2), M. K. (1), U. K., D. K. i P. K. oraz rozliczenia nakładów. Jego zdaniem wartość nieruchomości wynosi 150.000 zł. Z uzasadnienia wynika, że przed złożeniem wniosku wypłacił zachowki na rzecz uczestników w związku z dziedziczeniem testamentowym po H. K..

M. K. (2), M. K. (1), U. K. i D. K. uznali co do zasady wnioski, wskazując, że w ich ocenie wartość nieruchomości wynosi 360.000 zł.

Na ostatnim terminie rozprawy K. K. (1) wniósł o „rozliczenie” podatków zapłaconych przez wnioskodawcę oraz poniesionych przez niego kosztów pogrzebu i wybudowania nagrobków dla spadkodawcy oraz jego synów. Wnioskodawca nie wskazał, jakiej kwoty i od kogo się domaga z ww. tytułów.

M. K. (2), M. K. (1), U. K. i D. K. nie uznali tych roszczeń.

Postanowieniem z 8 czerwca 2017r. Sąd Rejonowy w Żyrardowie ustalił, że przedmiotem postępowania o podział majątku wspólnego M. K. (3) i H. K., dział spadku po M. K. (3) i zniesienia współwłasności jest zabudowana nieruchomość oznaczona, jako działka numer (...) o powierzchni 0,56 ha położona we wsi F. przy ulicy (...) w gminie W., dla której nie ma księgi wieczystej, o powierzchni 278.000 zł (punkt 1); dokonał podziału majątku wspólnego M. K. (3) i H. K., działu spadku po M. K. (3) i zniesienia współwłasności w ten sposób, że nieruchomość opisaną w punkcie 1 przyznał na wyłączną własność K. K. (1) ze splatą na rzecz uczestników postępowania (punkt 2); tytułem splaty zasądził od K. K. (1) na rzecz M. K. (2) kwotę 34.750 zł, zaś na rzecz D. K., P. K., M. K. (1) i U. K. kwoty po 8.687,50 zł, płatnych w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności (punkt 3); oddalił wnioski K. K. (1) o rozliczenie wydatków na nieruchomość wspólną (punkt 4); nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Żyrardowie od K. K. (1) kwotę 1.043,79 zł tytułem zwrotu wydatków (punkt 5); tytułem zwrotu kosztów postępowania zasądził od K. K. (1) na rzecz M. K. (2) kwotę 260,15 zł, zaś na rzecz D. K., M. K. (1) i U. K. kwoty po 65,04 zł (punkt 6); w pozostałym zakresie wnioskodawcę i uczestników pozostawił przy kosztach poniesionych w związku z ich udziałem w sprawie (punkt 7).

Sąd Rejonowy ustalił:

M. K. (3) i H. K. w czasie trwania małżeństwa nabyli na podstawie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych nieruchomość oznaczoną obecnie, jako działka numer (...) o powierzchni 0,56 ha, położoną we F. przy ul. (...) (poprzednio numer (...)). Małżonkowie wybudowali na niej dom i budynek gospodarczy. Dla nieruchomości nie jest prowadzona księga wieczysta lub zbiór dokumentów.

M. K. (3) zmarł 13 listopada 2005 r. Spadek po nim nabyli żona H. K. oraz synowie: K. K. (1), T. K. (1) i M. K. (4) po 1/4 części każdy z nich. T. K. (1) zmarł 7 sierpnia 2008 r. Spadek po nim nabył w całości syn M. K. (2). M. K. (4) zmarł 30 czerwca 2009 r., a spadek po nim nabyły dzieci: D. K., M. K. (1), U. K. i P. K.. H. K. zmarła 22 grudnia 2010 r., zaś spadek po niej nabył w całości syn K. K. (1).

Po śmierci H. K., K. K. (1) objął nieruchomość w posiadanie. Jeszcze za życia matki przeprowadzał razem z nią remont na dachu.

Szacunkowa wartość ww. nieruchomości według stanu na dzień śmierci M. K. (3), a cen aktualnych wynosi 278.000 zł.

Sąd I instancji dokonał następującej oceny prawnej:

Sąd podniósł, że podmiot występujący o dział spadku może we wniosku zawrzeć również żądanie zniesienia współwłasności lub podziału majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej (art. 689 kpc i 567 § 3 kpc). Zgodnie z art. 567 § 1 kpc w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Materialnoprawną podstawę tego żądania stanowi przepis art. 45 § 1 kro. Wskazał, że gdy w skład spadku wchodzi udział spadkodawcy w majątku objętym małżeńską wspólnością ustawową, do dokonania działu spadku niezbędne jest uprzednie albo jednoczesne z działem spadku, połączone w tym samym postępowaniu, przeprowadzenie podziału majątku wspólnego.

W myśl art. 43 § 1 kro małżonkowie H. K. i M. K. (3) mają równe udziały w majątku wspólnym.

Sąd Rejonowy przypomniał, że art. 1037 § 1 kc przewiduje dwa sposoby dokonania działu spadku: na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, oraz na mocy orzeczenia Sądu na żądanie, któregośkolwiek ze spadkobierców. W świetle art. 684 kpc Sąd ustala w toku postępowania o dział spadku skład i wartość spadku podlegającego podziałowi.

Zgodnie z art. 1038 § 1 kc, przedmiotem podziału dokonywanego przez Sąd w postępowaniu nieprocesowym powinien być cały majątek spadkowy. W pierwszej kolejności Sąd określa, jakie przedmioty majątkowe podlegają podziałowi. Zatem Sąd winien ustalić cały majątek spadkowy, a gdy z oświadczeń stron składanych w toku postępowania wynika, iż istnieją jeszcze inne składniki majątku, których strony nie wskazują, Sąd nie jest związany wnioskiem stron i winien ustalać cały skład majątku. Z drugiej jednak strony wskazuje się, iż art. 684 kpc nie stwarza dla Sądu uprawnień do prowadzenia z urzędu dochodzeń mających na celu ustalenie, czy i jakie składniki majątku należą jeszcze do majątku spadkowego. Dlatego też Sąd w rzeczywistości winien działać w zakresie wniosków składanych przez strony.

W ocenie Sądu zasadne okazało się uwzględnienie zgodnego wniosku uczestników postępowania i przyznanie nieruchomości na wyłączną własność jej obecnego posiadacza tj. K. K. (1).

Zdaniem Sądu I instancji, dla rozstrzygnięcia nie miał znaczenia fakt dokonywania nakładów na nieruchomość przez wnioskodawcę (i jego poprzednika prawnego H. K.) już po śmierci M. K. (3), albowiem wartość nieruchomości wyceniona została według stanu na dzień otwarcia spadku. Ponieważ nieruchomość przypadła na wyłączną własność wnioskodawcy, który był także jedynym spadkobiercą H. K., nakłady te zatrzymał.

Wysokość spłat należnych uczestnikom Sąd określił proporcjonalnie do ich udziałów w majątku podlegającym podziałowi tj. M. K. (2) jest właścicielem nieruchomości w $\frac{1}{8}$ części, zaś pozostali uczestnicy po $\frac{1}{32}$ części. Należne im spłaty wynoszą po 34.750 zł ($\frac{1}{8}$ z 278.000 zł) na rzecz M. K. (2), zaś na rzecz pozostałych uczestników po 8.687,50 zł ($\frac{1}{32}$ z 278.000 zł).

W ocenie Sądu I instancji, brak było podstaw do odroczenia spłaty na okres dłuższy niż 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia lub rozłożenia ww. spłaty na raty. Sąd oznaczył, że w przypadku uchybienia ww. terminowi spłaty, uprawnionym należne będą odsetki ustawowe z tytułu opóźnienia.

Zdaniem Sądu, roszczenia wnioskodawcy zgłoszone na rozprawie poprzedzającej wydanie postanowienia, tj. o rozliczenie podatków oraz kosztów pogrzebu i wybudowania nagrobków dla spadkodawcy oraz jego synów, były spóźnione. Wnioskodawca nie zgłosił swoich roszczeń we wniosku ani przez kolejne kilka miesięcy trwania postępowania. Sąd podkreślił, że zobowiązanie takie, pod rygorem pominięcia, zostało skierowane do wnioskodawcy i uczestników na rozprawie 19 grudnia 2016 r.

Sąd odwołał się do art. 207 § 6 kpc, zgodnie z którym w postępowaniu nieprocesowym Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.

Sąd Rejonowy podniósł również, że nieskuteczność żądań wynika z ich wadliwego sformułowania. Wnioskodawca nie wskazał, jakiej kwoty i od którego z uczestników żąda. Kodeks postępowania cywilnego nie zna powództw blankietowych i żądanie zasądzenia kwoty wynikającej z rozrachunku, bez wskazania jej wysokości, jest niedopuszczalne.

Ponadto żądanie rozliczenia uiszczonych przez wnioskodawcę podatków na nieruchomość nie jest merytorycznie zasadne. Zdaniem Sądu I instancji, wnioskodawca poprzez posiadanie nieruchomości, w większym udziale niż przysługujące mu prawo własności, a także poprzez niedopuszczanie uczestników do posiadania, swoje roszczenie w tym zakresie wobec uczestników skonsumował.

Odnośnie wniosku o rozliczenie kosztów pochówku spadkodawcy i jego synów, Sąd wskazał, że roszczenie to poza brakiem skonkretyzowania, nie zostało udowodnione. Zgodnie z art. 6 kc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Obowiązek wskazania dowodów obciąża stronę i w związku z tym, nie jest rzeczą sądu wyszukiwanie dowodów w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron. Strona, która

zaniedbuje swoim obowiązkom i nie przedstawia dowodów, nie może następnie przerzucać odpowiedzialności za wynik sprawy na sąd,

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 i 2 kpc.

Zdaniem Sądu Rejonowego, wnioskodawca i uczestnicy winni ponieść koszty związane ze swoim udziałem w sprawie, zaś wydatki postępowania z uwagi na sporność i wysokość udziałów we współwłasności, winne być pokryte proporcjonalnie do nich.

Apelację od postanowienia złożył K. K. (1), zaskarżając je w punktach 3, 5, 6 i zarzucił mu:

- niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: art. 217 § 2 kpc przez nierozpoznanie zgłoszonych wniosków dowodowych dotyczących ustalenia długów spadkowych; art. 328 § 2 kpc przez brak w uzasadnieniu wyroku ustosunkowania się do podnoszonych w toku postępowania okoliczności związanych z wypłaconymi przez wnioskodawcę zachowkami, co uniemożliwia dokonanie oceny wywodu i przesłanek orzeczenia Sądu;

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 kpc przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a w szczególności przez stwierdzenie, iż brak jest podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art. 5 kc;

- naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 922 kc przez brak ustalenia masy spadkowej po K. K. (1).

Mając na uwadze powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy poprzez określenie wysokości spłaty na rzecz uczestników z uwzględnieniem długów spadkowych z tytułu wybudowania nagrobków dla M. i M. K. (4) oraz wypłaconych zachowków (precyzując na rozprawie 15 listopada 2017r., że wnosi o obniżenie spłaty do 20.137,63 zł) i zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy ustalił:

K. K. (1) ma 66 lat, z zawodu jest elektrykiem. Prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z żoną. Wnioskodawca utrzymuje się z renty w wysokości 868,46 zł netto, zaś T. K. (2) otrzymuje emeryturę w wysokości 743,65 zł netto. Małżonkowie są właścicielami nieruchomości położonej we F. przy ulicy (...) o powierzchni 916 m², zabudowanej domem mieszkalnym o powierzchni 100 m². (bezsporne, dane zawarte w oświadczeniu majątkowym k: 7 – 11)

Ponadto w wyniku uprawomocnienia się zaskarżonego postanowienia w części obejmującej punkty 1 – 2, wnioskodawca stał się jedynym właścicielem nieruchomości po rodzicach H. i M. małżonkach K., położonej we F. przy ulicy (...) o powierzchni 0,56 ha, na której znajduje się siedlisko, o wartości 278.000 zł. (bezsporne, opinia biegłej z zakresu szacowania nieruchomości A. S. k: 100 – 117)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną dokonane przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne.

Sąd Okręgowy nie zgadza się ze stanowiskiem wnioskodawcy, że Sąd Rejonowy był obowiązany z urzędu ustalić, czy spadek obciążają długi spadkowe, a jeśli tak to, z jakiego tytułu i w jakiej wysokości. Poparciem dla tak postawionej tezy – w opinii apelującego - ma być treść art. 922 kc, z którego wynika, że prawa i obowiązki majątkowe zmarłego

przechodzą z chwilą jego śmierci na jego spadkobierców. Do długów spadkowych należą koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek oraz obowiązek wykonania zapisów zwykłych i poleceń. Wnioskodawca wywodzi, że skoro skład i wartość spadku ulegającego podziałowi ustala sąd (art. 684 kpc), to oznacza, że Sąd z urzędu powinien uwzględnić wszystkie długi spadkowe. Umknęło uwadze wnioskodawcy, że zgodnie z art. 686 kpc, w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o (...) wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych. Przepis ten realizuje zasadę kompleksowego rozliczenia w postępowaniu o dział spadku i zniesienie współwłasności (art. 618 kpc) wzajemnych roszczeń spadkobierców. Katalog tych roszczeń jest wyczerpujący, gdyż przepis ma charakter wyjątkowy, wszak w postępowaniu nieprocesowym Sąd rozpoznaje żądania o charakterze procesowym. Zatem zgłaszający tego rodzaju roszczenia powinien dokładnie określić swoje żądanie, tj. zgodnie z art. 187 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 kpc. Stosownie zaś do art. 321 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, żądaniami tymi Sąd jest związany (zob. uzasadnienia postanowień Sądu Najwyższego z 16 października 1997 r., II CKN 395/97 i z 2 października 2003 r., V CK 239/02, publ. Legalis).

K. K. (1) korzystał z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, który już we wniosku sygnalizował, że oczekuje on „rozliczenia” długów obciążających spadek z tytułu nakładów na nieruchomości, będącą przedmiotem postępowania. Ponadto zgłosił wniosek o dopuszczenie dowodu z dokumentów zawartych w aktach I C 346/11 i I C 1083/13 na okoliczność zapłacenia zachowków po H. K., ale nie wskazał, czy wnosi o zwrot kosztów wynikających z tego tytułu. Sąd w zasadzie uwzględnił żądanie dotyczące nakładów o tyle, że ustalił wartość nieruchomości według stanu na dzień otwarcia spadku po M. K. (3), a zatem jeszcze przed dokonaniem ulepszeń. Pomiął natomiast kwestię dotyczącą ewentualnych roszczeń z tytułu wypłaconych zachowków.

Mimo, że na rozprawie 19 grudnia 2016r. Sąd zobowiązał pełnomocnika wnioskodawcy i uczestników do sprecyzowania w terminie 21 dni wszelkich roszczeń poprzez ich wskazanie i określenie co do wysokości, a także przedstawienia wszelkich twierdzeń i dowodów na ich poparcie – pod rygorem pominięcia, wnioskodawca nie wykazał żadnej inicjatywy. Dopiero na rozprawie 8 czerwca 2017r., czyli prawie pół roku później, pełnomocnik K. K. (1) złożył wniosek o „rozliczenie” kosztów pogrzebu i postawienia nagrobków dla spadkodawcy oraz jego synów T. K. (1) i M. K. (4), w dalszym ciągu nie konkretyzując wysokości żądań kierowanych pod adresem każdego z uczestników postępowania.

Należy zatem zgodzić się z poglądem Sądu I instancji, że żądanie dotyczące zwrotu kosztów pogrzebu i pochówku należało pominąć nie tylko dlatego, że jest ono spóźnione, ale również z uwagi na brak wskazania jego wysokości.

Sąd Okręgowy podziela również ten pogląd prawny Sądu Rejonowego, w którym wywodzi on, że nie było podstaw do uwzględnienia wniosku o zwrot wydatków na nieruchomości z tytułu opłaconych podatków od nieruchomości. Również w tym wypadku wnioskodawca nie sformułował żądania na tyle precyzyjnie, aby można było je rzetelnie ocenić.

Na marginesie należy zwrócić uwagę na to, że wnioskodawcy co do zasady nie należy się zwrot kosztów z tytułu wypłaconych zachowków. Wprawdzie art. 922 kc wymienia wśród długów obciążających spadek, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek, ale analiza tego przepisu wskazuje na to, że chodzi o obowiązek obciążający spadek, a nie jednego ze spadkobierców, który sam jest zobowiązany do wypłaty zachowku z tytułu dziedziczenia testamentowego po innej osobie. K. K. (1) jest jedynym spadkobiercą H. K., która pominęła w testamencie pozostałych zstępnych, którzy doszliby do dziedziczenia, gdyby miało miejsce spadkobranie ustawowe. Obowiązek wypłaty zachowków był zobowiązaniem obciążającym wyłącznie wnioskodawcę i nie ma związku z dziedziczeniem po M. K. (3).

Z tych względów należy uznać, że zarzut naruszenia art. 217 § 2 kpc poprzez pominięcie dodatkowych żądań dotyczących z tytułu długów spadkowych, jest niezasadny. Sąd prawidłowo ocenił, że termin do zgłoszenia tych żądań, ich sprecyzowania i złożenia wniosków dowodowych jest sprekludowany. Wnioskodawca nie wyjaśnił, dlaczego wystąpił z nimi tak późno, należy przyjąć, iż zostały one zgłoszone tylko dla wywołania zwłoki w postępowaniu.

Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 kpc ustalając, że sytuacja osobista i materialna wnioskodawcy nie uzasadnia obniżenia spłat lub rozłożenia ich na raty .

Art. 233 kpc przyznaje sądowi swobodę w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zarzut naruszenia tego uprawnienia tylko wtedy może być uznany za usprawiedliwiony, jeżeli Sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki bądź z doświadczeniem życiowym. Dla skuteczności zarzutu naruszenia tego przepisu nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Legalis). Zwalczenie swobodnej oceny dowodów nie może polegać tylko na przedstawieniu własnej korzystnej dla skarżącego wersji zdarzeń, opartej na jego własnej ocenie, lecz konieczne jest - przy posłużeniu się argumentami wyłącznie jurydycznymi - wykazanie, że kryteria, o jakich mowa w art. 233 kpc co do oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik sprawy.

Sąd Okręgowy nie doszukał się podstaw uzasadniających obniżenie spłat z uwagi na zasady współżycia społecznego. K. K. (1) jest jednym ze współwłaścicieli nieruchomości, przy czym jego udział wynosi $\frac{3}{4}$, ponieważ jest jedynym spadkobiercą H. K.. Gdyby matka wnioskodawcy nie powołała go do dziedziczenia w testamencie, pomijając jednocześnie wszystkie wnuki (dzieci dwóch pozostałych synów, tj. T. K. (1) i M. K. (4)), to jego udział wyniósłby $\frac{1}{3}$ część. Wysokość spłat należnych bratanom stanowi więc równowartość $\frac{1}{4}$ wartości nieruchomości, łącznie jest to kwota 69.500 zł. Wnioskodawca powinien był liczyć się z obowiązkiem spłaty co najmniej od momentu złożenia wniosku, czyli od sierpnia 2016r. i zgromadzić na ten cel niezbędne środki. Przyznana mu w toku niniejszego postępowania nieruchomość nie zabezpiecza jego potrzeb mieszkaniowych, ponieważ mieszka on w tej samej wsi, ale w innym miejscu. Nie ma więc przeszkód, aby ją sprzedać, ewentualnie wykorzystać, jako zabezpieczenie kredytu. W ocenie Sądu II instancji, K. K. (1) dysponuje majątkiem pozwalającym na zaspokojenie roszczeń z tytułu spłat. Obniżenie należnych pozostałym spadkobiercom spłat prowadziłoby do ich pokrzywdzenia. Wnioskodawca nie może skutecznie powoływać się na zasady słuszności, które w jego ocenie powinny uwzględniać wyłącznie jego trudną sytuację ekonomiczną, z całkowitym pominięciem praw przysługujących uczestnikom postępowania.

Argumentacja przytoczona w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia jest przekonująca, ponieważ zawiera ono wszystkie przewidziane w tym przepisie elementy. Sąd Rejonowy na pierwszy plan wysunął powody, dla których nie uwzględnił wniosku o rozłożenie na raty, odwołując się do treści art. 212 § 3 kc i pominał rozważenie tego żądania w aspekcie art. 5 kc. Nie roztrząsał także zasadności wniosku o obniżenie spłat poprzez zastosowanie tego przepisu. Uchybienia te – zdaniem Sądu Okręgowego - nie mają wpływu na rozstrzygnięcie. Zgromadzony w aktach materiał dowodowy pozwolił na to, aby Sąd II instancji samodzielnie ustalił sytuację życiową K. K. (1). Dlatego też zarzut obrazy art. 328 § 2 kpc należy uznać za chybiony.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd II instancji stwierdził również, że nie doszło do naruszenia prawa materialnego, tj. art. 922 kc. Wbrew zapatrywaniom wnioskodawcy, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił skład spadku i jego wartość. Sąd ma obowiązek rozstrzygnąć o żądaniu z tytułu spłaconych długów spadkowych, ale w tym celu zainteresowany powinien należycie sformułować żądanie, o czym mowa była wyżej. Sąd nie rozstrzyga o roszczeniach wymienionych art. 686 kpc z urzędu, samodzielnie ustalając ich wysokość.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 kpc.

Katarzyna Mirek – Kwaśnicka Renata Wanecka Joanna Świerczakowska